

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

บทนี้ได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีจัดกระทำข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 2,442 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2551 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727 – 728 อ้างถึงใน คูปตพงษ์ หนูประสงค์, 2550 : 55) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 344 คน แล้วใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	832	117
ขนาดกลาง	958	135
ขนาดใหญ่	652	92
รวม	2,442	344

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 344 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมภาวะผู้นำและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่เสนอของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เพื่อทราบถึงตัวแปรที่กำหนดในการศึกษา คือ เพศ ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร วิทยฐานะ และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่เสนอของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 30 ข้อ จำแนกตามประเภทของภาวะผู้นำ 3 ประเภท คือ ผู้นำแบบอัตตนิยม ผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำแบบเสรีนิยม ตามแนวคิดของลิปพิทท์และไวท์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อ ผู้บริหารมีการปฏิบัติพฤติกรรมภาวะผู้นำแต่ละแบบ อยู่ในระดับใด คือ 5 4 3 2 และ 1 เรียงลำดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่เสนอของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 60 ข้อ จำแนกตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อ ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับใด คือ 5 4 3 2 และ 1 เรียงลำดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่มีโครงสร้างและเนื้อหาสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำกับการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่เสนอของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 แบบ คือ ผู้นำแบบอัตตนิยม ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบเสรีนิยม และศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย หลักการสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า
2. ศึกษาวิธีการสร้างและรูปแบบของแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยเพื่อสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดขอบเขตของข้อความจากตัวแปรที่ศึกษา และศึกษาเครื่องมือในงานวิจัยของ ศุภชัย โถบารุง (2545 : 201 - 211) มัยดิง เบญจาดา (2549 : 177 - 188) คุปตพงศ์ หนูประสงค์ (2550 : 119 - 127) แล้วนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ
 - 5.1 นายพิภพ ทองแดง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

5.2 นายโสภณ ชูช่วย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบาโลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถวิล อนันตพงศ์ ประธานโปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีตรวจสอบโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง (Subject matter Specialists) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดไว้จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาถึงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

หรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

ค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยวิธีตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งมีค่าดัชนีสูงกว่า 0.5 และได้ทำการปรับปรุงข้อความในข้อคำถามบางข้อความ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน และดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทีวีรัตน์ 2540 : 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับ .887 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับ .890

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 344 ชุด ถึงครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใส่ในซองรับหนังสือของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ในซองรับหนังสือของโรงเรียนบ้านท่าพง ภายใน 14 วัน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูล มาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าสมบูรณ์ทั้ง 344 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็นของ ประคอง วรรณสุด (2538 : 77 อ้างถึงใน มัยดิง เบญจาดา, 2549 : 98) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การปฏิบัติพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การปฏิบัติพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การปฏิบัติพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การปฏิบัติพฤติกรรมภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จากแบบสอบถามตอนที่ 3 และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็นของประคอง กรรมสุด (2538 : 77 อ้างถึงใน มัชฌิม เบญจธาตา 2549 : 98) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามตัวแปรเพศด้วยการทดสอบที (t-test)

4. เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามตัวแปรประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร วิทยฐานะ และขนาดโรงเรียน ด้วยการทดสอบเอฟ (F-test) ถ้าพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ LSD (Least Significant Difference)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

6. ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยใช้เกณฑ์

ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 144 อ้างถึงใน มัยดิง เบญจาดา, 2549 : 98) ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

- 0.80 ขึ้นไป หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
- 0.60 – 0.79 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
- 0.40 – 0.59 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
- 0.20 – 0.39 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
- ต่ำกว่า 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐานและทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
 - 1.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
 - 2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Simple Correlation)
 - 2.4 การทดสอบที (t-test)
 - 2.5 การทดสอบเอฟ (F-test)